

ĐỨA CON

(Tự Truyện TTBG) (Bài 5)

Sang một ngày hoàn toàn mới. Trời rung rung sáng.

Tôi tiếp tục thêm bốn trang với bản thảo Dostoievski. Năm nay, 1999, tôi tin mình sẽ thực hiện được một tác phẩm nữa, chưa biết đề tài nào, nhưng vẫn tin như vậy, dựa vào dữ kiện suốt đêm giao thừa kéo dài cho đến Mồng Một Tết ngồi vào bàn khai bút. Niềm tin ngây thơ tôi học được từ cha tôi khi còn rất bé, giữ luôn cho đến tận nay.

Giọng Âu Cơ kêu lên sau lưng:

"Mẹ ơi! Con đau đầu quá!"

Tôi quay nhìn, thấy đôi mắt nó nhắm kín, hai tay níu tóc, lăn qua lộn lại trên gối. Tôi hoảng sợ đến ngồi cạnh, vuốt vuốt lên hai thái dương con bé. Âu Cơ tỏ ra kháng cự, kêu rằng làm thế đau nhiều hơn nữa. Tôi vỗ về:

"Mẹ vuốt chỗ này, con sẽ đỡ đau hơn."

(Trong óc liên tưởng nhanh đến lời ông thầy xem tướng người Tàu gặp ở Việt Nam, bảo ráng giữ cho Âu Cơ đừng suy nghĩ, rất dễ bị đau đầu đến có thể rơi vào sự rối loạn tâm trí.)

Con bé nằm im được một lúc, lại lăn qua lộn lại, lại nằm im. Tôi cứ vậy, ngồi xoa xoa lên tâm lưng nhỏ, dỗ cho nó ngủ.

[TNH vẫn không nói gì. Tôi cũng vậy, hồi lâu.

Sau cùng tôi bày tỏ:

"Ngày nay, Âu Cơ là lẽ sống cuối cùng của em, em không thể để mất. Em không cho phép bất cứ ai làm tổn thương nó. Sự bỏ ra đi ba năm qua của bố đã khoét một lỗ hổng lớn trong lòng nó. Bây giờ, nếu sự trở về lại cũng là điều làm nó thương tổn, em sẽ không thể tha thứ cho bố đâu. Cái điều đau đớn cho em là nhìn ra từ nó một nỗi vô cùng mâu thuẫn. Nó vừa rất thương bố, lại cũng vừa rất 'căm hận' bố (như chữ nó thường nói). Nó thương bố đến độ ghen với sự giành giật của người đàn bà kia trên bố. Bây giờ nó còn nhỏ nên không biết tự phân tích chính mình. Nhưng em là mẹ, em nhìn ra rất rõ lòng ghen này trong nó. Đó là điều giết con người ghê gớm nhất. Với người lớn, khi ghen, có thể làm tội ác trên kẻ khác. Với một đứa nhỏ, lòng ghen chỉ làm héo mòn trái tim nó mà thôi.

"Ngày Noel vừa qua, nó đưa tặng em một bức tranh, do chính nó vẽ một trái tim được xếp bằng nhiều mảnh nhỏ ghép lại, bên dưới đề câu: 'A broken heart was repaired by love from a mother', xong giải thích cho em nghe: 'Trái tim con đã bị bố làm bể ra từng mảnh, nhưng được ráp lại lành lặn bằng tình thương của mẹ'.

Ngày sinh nhật em, thấy em ngồi nơi bàn viết, nó xà đến ôm hôn và nói:

'Con thấy mẹ tội quá! Sinh nhật mẹ, chẳng ai tặng mẹ gì hết.'

Em cười:

'Mẹ đâu phải là người cần thiết những món quà tặng.'

Nó gật:

'Con biết! Nhưng vẫn thấy tội. Khi xưa còn bố, bố hay làm thơ tặng sinh nhật mẹ. Bây giờ bố làm tặng bà kia.'

Xong, nó đưa ra một tấm thiệp do chính tự nó vẽ ảnh một trái tim, giữa lòng ảnh đề:

'Thank a lot, mom',

trang bên cạnh là những chữ được viết bằng mực đậm:

'Happy Birthday, mom. I am sorry, no one remembered your birthday. But I did. And this is a present from me. It's very cheap, but I can't go to the store to buy some precious things for you. If I don't have you, I was never born.'

Tình cảm của một đứa bé phơi bày với mẹ, dưới mắt em, sâu sắc chỉ đến thế là cùng."

TNH tỏ ra chăm chú lắng nghe những lời tôi nói. Tôi kể tiếp:

"Một lần nó bảo em:

'Bây giờ, nếu con thấy người đàn ông nào đã có vợ mà còn liếc mắt nhìn người đàn bà khác, con thấy gớm ghê lắm.'

Lần khác, nó nói:

'Ra đường mà thấy một người đàn bà nào dẫn một đứa con, như mẹ đang làm với con, hay người cha dắt đứa nhỏ, như chú Nhân bị vợ bỏ dắt con Phương Khanh đi chơi, con thấy rất OK. Còn nếu thấy một cặp vợ chồng cỡ tuổi bố mẹ mà đi với một đứa con nít bằng tuổi con, con cứ nghĩ hai người này đang giấu nhau những sự biểu tình nào đó.'

(Nó vẫn dùng sai chữ 'biểu tình' thay vì 'ngoại tình' y như hồi nhỏ).

"Bố là cha nó, lại là một nhà văn, có bao giờ bố ngờ rằng đã tàn phá đứa con bố đến cái độ này không? Có bao giờ bố nghĩ, mới 11 tuổi, Áu Cơ đã mất niềm tin về tình cảm con người trầm trọng đến vậy? Nguyên nhân từ đâu? Chính là từ sự ngoại tình, sau đó kéo đến sự từ bỏ hẳn trách nhiệm làm cha ba năm trước của bố trên nó mà thôi."

Giọng TNH vang lên:

"Nếu ba năm trước biết em thương nó thế này, bố đã không bỏ đi!"

Tôi bật la lớn:

"Đó chỉ là một lối nguy biện để chối nhận những lỗi lầm của bố. Chẳng những bây giờ, mà ngay từ khi Âu Cơ còn nằm trong bụng, em đã có tình thương như thế cho nó. Không riêng gì Âu Cơ, luôn cả với bố, em cũng thương cùng tính chất. Nhưng khác biệt Âu Cơ, con người bố tâm thường quá nên không nhận ra nỗi tấm lòng em một cách thấu đáo..."

TNH ngắt ngang:

"Bố nói thật, ba năm trước bố bỏ đi chỉ vì thấy em lúc nào cũng coi thường bố."

Tôi cười khẩy:

"Em cũng nói thật, em không coi thường, mà em nghĩ đúng như vậy về bố, về đàn ông. Suốt bảy năm ở với nhau, nhiều lần em nói: 'Không có bố, em vẫn sẽ đứng vững trên nhiều mặt.' Điều ấy, em đã chứng minh được từ ba năm nay. Nhưng khi nói vậy, có nghĩa là em muốn bày tỏ rằng, 'Em không đến trong đời bố bằng chút nào lợi dụng, mà đến bằng tấm lòng chân thật.' Em không dùng cái tên bố để làm bước tiến danh vọng. Em không cần tiền bạc, chẳng chờ đợi sức vóc giúp đỡ của bố. Em chỉ cần một trái tim. Mà khi trái tim bố đã không còn là điểm tựa cho em, có xa nhau, làm sao em gục ngã. Bố cố tình hiểu sai ý em, dùng lời em như một kiểu nguy tín để bỏ rơi con mình, chạy theo người đàn bà khác. Nhưng, có một sự thật mà cả bố lẫn em và tất cả những ai trong vòng quen biết đều không thể chối: 'Sự ngoại tình của bố đã làm tan nát tâm hồn đứa con gái nhỏ đáng thương.'"]

Tôi vẫn ngồi cạnh, liên tục xoa nhẹ lên lưng Âu Cơ. Thật lâu, tưởng nó đã ngủ yên, tôi khẽ gỡ bàn tay nhỏ đang đan năm ngón vào tay tôi, trở ra bàn viết. Nào dè, nó tỉnh dậy và bật nói:

"Con căm thù bà đó. Bà giống như một mụ phù thủy. Con cầu cho bà chết!"

Tôi thốt kinh hoàng.

Nó tiếp, điệu nghiêm trang:

"Con có cái tánh của mẹ, không bao giờ muốn thù ai. Nhưng khi con nói con cầu cho bà đó chết tức là mẹ phải hiểu rằng lòng con thật vô cùng đau đớn."

Đôi mắt tôi cay cay. Quay sang hướng khác, che giấu nỗi xúc động riêng, tôi an ủi nó:

"Đừng nên có tư tưởng như vậy. Con biết là bố cũng rất thương con."

Giọng nó rũ hẫ xuống:

"Thương con, tại sao vẫn bỏ con mà đi theo bà?"

Đây là một sự thật trắng trợn, tôi không thể nào chối chạy. Con bé không nói gì nữa, từ hai bên khóe mắt bỗng thấy ứa ra đôi dòng lệ.

[Điểm ngạc nhiên là TNH không chút tỏ ra phản ứng trước những lời nặng nề tôi vừa nói. Tôi liếc nhìn từ kính chiếu hậu, thấy khuôn mặt TNH rất đăm chiêu.

Tôi tiếp:

"Tất cả những gì đau đớn bố tạo ra cho em và Âu Cơ từ ba năm qua, em cố gắng dìm chết để có thể đứng vững làm điểm tựa cho nó. Trong đời sống hiện tại của em, nếu em không đứng thì ai đứng giùm cho em chứ? Sau lưng em còn biết bao gánh nặng, không một người chia xẻ cụ thể, mà nặng nhất chính là Âu Cơ. Chẳng lẽ bố cứ muốn em ngã gục khi không còn có bố bên cạnh? Chẳng lẽ bố cứ mong em chết đi trong tàn tạ, để đáp trả những cái gì bố cho rằng thằng San hay mẹ em đã làm khổ bố thời gian qua?"

TNH nói:

"Bố chưa bao giờ có chút tư tưởng nào về em như vậy."

Giọng tôi trầm xuống:

"Cảm ơn bố. Từ khi nghe tin bố làm đám cưới với bà kia, em không dám cho bất cứ ai trong gia tộc biết chuyện ấy, không muốn tạo thêm trong lòng họ những nỗi mĩa mai về bố, những điều có thể đập mạnh nhiều hơn vào đầu Âu Cơ những nhát tàn bạo một cách vô tình, theo thói thường con người vẫn hành xử. Em không hề rời khỏi nhà, ngoại trừ những khi thật cần thiết; không hề lân la đến các người quen để có thể nghe thêm những điều về bố. Với tất cả bạn bè vẫn tới lui thăm viếng, em cấm họ nhắc đến chuyện ấy. Em cố tình xóa bỏ đi luồng dư luận tác hại bằng những thành quả văn chương liên tục. Em làm thế không phải cho em, mà CHÍNH LÀ CHO Âu Cơ. Người cha nó đã quá tàn nhẫn trên những ích kỷ riêng để không còn nhận thức được lòng ích kỷ ấy chỉ giết con mình duy nhất, ngoài ra chẳng ai bị chút nào ảnh hưởng. Em là mẹ, không thể tiếp tay vô tình với bố, giết hại đời con nhỏ hơn nữa. Em PHẢI TẠO cho nó lòng tin mãnh liệt, đối nghịch lại với những gì nó đã bị tàn phá quá sớm bởi bố. Mọi kết quả ấy, bố phải hiểu rằng, đã được kết thành từ một nỗ lực ghe góm trên sức vóc hạn hẹp của một người đàn bà cô đơn."

Tôi ngừng một lát, xong nói:

"Tuy nhiên, cũng có vài khi em thấy xót xa giùm cho bố. Đó là những đêm nằm ôm Âu Cơ, em thấy tội bố ở một hạnh phúc quý giá mà bố không còn được thụ hưởng. Bởi vì, cho dù bố có ôm người đàn bà kia ghì xiết đến đâu, có

dành thì giờ và tình yêu cho bà ta nồng thắm đến đâu, thì cũng có lúc nhìn thấy bà ta ôm những đứa con bà ấy, bố hẳn sẽ nghĩ đến Âu Cơ với lòng nhớ thương dần xé. Những khi ấy LÀ cái HÌNH PHẠT lương tâm đang trả trên bố.”

Tôi tiếp:

“Lúc nghe đám Trần Lãng Minh từ Virginia về, kể rằng, từ ba năm qua dính vào người đàn bà ấy, bố chẳng còn viết được gì cho sâu sắc, em cũng thật xót xa cho bố. Nhưng em nghĩ, đó là cái giá bố phải trả. Thượng Đế cho mình một đứa con, mình không biết quý thì mình mất. Thượng Đế cho mình một tài năng, mình không biết sử dụng đúng cách thì Ngài lấy lại thôi. Em thật tội nghiệp khi nghe Trần Công Lĩnh ở Virginia kể rằng, chỉ vì hắn viết bài gọi tiệm hoa của bà kia là một 'ổ điếm' mà bố điện thoại hăm he đòi viết bài chửi anh chủ báo!”

TNH bật kêu:

"Nhưng bố có viết đâu!"

Tôi cười nhạt:

"Dĩ nhiên bố đâu dại đến nỗi bán cái tên bố quá rẻ như vậy. Nhưng quan trọng chính là việc bố đã hăm he người ta khi thấy danh dự người đàn bà bố đang dan díu bị thương tổn."

Thật lâu, tôi và TNH ngồi im trên xe.

Buổi trưa, trời vẫn rất lạnh. Mây mù giăng xám. Tôi nghe lòng oằn xuống trong một mối đau nhức vô cớ. Người đàn ông này không còn làm tôi rung động trái tim theo một tình cảm nam nữ, nhưng vẫn có khả năng trì kéo tâm hồn tôi trong nỗi ngậm ngùi trước một cái Đẹp tài năng đã gần như biến trọn cả đi.]

Bỗng nghe Âu Cơ kể:

"Mẹ biết không, sáng hôm qua bố đưa con đi thăm mộ ông nội, con cứ cầu ông nội cho bố bỏ bà kia mà về với con. Con biết ông nội thương mẹ con mình nên cầu như vậy."

Lại nghe nó thở dài:

"Nhưng bây giờ con cũng không mong điều ấy nữa. Trái tim con nhiều lần bị bố làm cho bể, con không muốn bố về nữa. Nếu bố về, nhìn bố, con lại nghĩ đến bà kia, như vậy nó còn bể nhiều hơn."

[Tôi trầm giọng:

"Em không bao giờ muốn nói cho bố nghe về Âu Cơ nếu như bố không trở về đây tìm hiểu. Với em, dĩ vãng luôn luôn được chôn vùi cho đến khi mọi vết thương lòng lành lặn hẳn, em mới cho phép lôi nó ra nhìn lại.

Với Âu Cơ cũng thế, em muốn xóa bỏ cho nó mọi kỷ niệm nào về bố. Nó còn cả một tương lai dài, không thể để uổng phí đi theo những gì không còn xứng đáng để nghĩ tới. Nhưng đau lòng cho em là nó lại cứ hay tìm về với những điều xa cũ. Một lần đang lái xe trên đường, Âu Cơ ngồi cạnh, nhìn thấy một người Mẹ công trên cổ đưa con gái nhỏ, nó vụt giơ tay chỉ và la to:

'Đây là hình ảnh của bố và con những ngày hạnh phúc!'

Em đau lòng quá, hỏi nó: 'Vậy bây giờ mình không hạnh phúc sao?' Nó chống chế:

'Có chứ. Nhưng là cái hạnh phúc của sự cô đơn. Còn hạnh phúc kia là hạnh phúc bình thường êm ấm.'

Nó thường có khuynh hướng đi tìm kỷ niệm về bố. Ví dụ một lần đi chợ Super K-Mart, em nán lại nơi hàng bàn ghế, còn nó lại cứ muốn kéo tay lôi đi. Đến một hồi em ngạc nhiên hỏi sao kỳ vậy? Nó đáp:

'Nhìn mấy cái ghế bàn này, con buồn lắm. Nó làm con nhớ lại ngày xưa bố cũng hay dẫn mình đến các tiệm bán ghế bàn.'

Tôi nhìn ra ngoài thành xe:

"Nó cứ mãi hỏi em:

'Bao giờ bố về?'

Một bữa em đáp:

'Bao giờ con nhìn thấy cây chanh do tự tay bố trồng trước ngày bố bỏ đi, có ra nhiều trái xanh tươi tốt, thì bấy giờ bố trở về với con.'

Từ ấy, thỉnh thoảng nó vẫn ra vườn nhìn cây chanh, xong vào than với em:

'Cây chanh rụng hết lá, chẳng có trái gì cả. Có nghĩa là bố sẽ không bao giờ về nữa.'

TNH cúi đầu.

Tôi tiếp:

"Năm ngoái, dạo tháng 6/1998, từ Virginia, bố gọi nhiều lần cho em, xin em cho trở về hẳn. Bố nói:

'Lần này bố về vì hai lẽ, thứ nhất, Âu Cơ đang cần bố, tại sao bố không ở bên nó, mai một lớn hơn chút nữa, có muốn gần, nó cũng chẳng cho. Thứ hai, bố về vì em. Xa em rồi, bố mới nhận thấy hai đứa mình không thể sống lìa nhau. Giữa tụi mình có một sự gắn bó rất kỳ lạ.'

Nghe bố nói vậy, em bằng lòng để bố trở lại. Nào dè đúng ngay sau cái hôm bố trở về, em đã được thiên hạ báo cho biết hết những gì liên hệ thân mật bấy lâu giữa bố và bà kia ở Virginia. Dẫu em không nói gì, nhưng chính bố tự thấy xấu hổ với em và Âu Cơ, nên sau đúng một tháng lạnh nhạt ở trong nhà, lại lần nữa bố bỏ đi, kéo dài đến tận nay.

Trước ngày bố đi hẳn, đầu tháng 8/1998, em có nói với bố:

'Trái tim em thì đã hoàn toàn tan nát khi khám phá ra điều ăn ở bấy lâu giữa bố và bà kia, và sự tan nát này, chỉ thời gian mới làm cho lành được. Nhưng trong đời, có những việc mình không thể chờ thời gian giải quyết mà phải dứt thời gian, dứt giai đoạn hiện tại. Đó là những việc thuộc lãnh vực lương tâm. Trên chiều hướng này, nếu bố còn muốn nghĩ đến Âu Cơ, muốn đem cho nó những ngày ấu thơ ấm áp, em sẵn sàng đưa tay ra với bố. Mình làm lại, không phải cho mình, mà là cho Âu Cơ.'

Khi nói những điều như thế, em vẫn thấy đầu óc như bị bao vây bởi lời ông thầy tướng người Tàu gặp ở Sài Gòn. Nhưng bố đã thẳng thừng từ chối. Vậy thì sự đối diện lương tâm là chuyện của bố. Phần em, em không thấy có gì đáng hổ thẹn với Âu Cơ."

Tôi kết luận:

"Sự chọn lựa đó là do bố tự quyết định chứ chẳng phải em hay Âu Cơ ép buộc. Thì thôi, em nghĩ, bố đã có con đường riêng để đi, chẳng nên làm dao động tâm hồn Âu Cơ nhiều hơn, tội nó và cũng tội cả em. Niềm tin về phía bố đã hỏng trong nó. Bây giờ, em phải đền bù lại gấp hai. Bố nên sống cuộc đời bố thì hơn, nên lo cho người đàn bà kia và dùng ba đứa con trai bà ta làm con của bố, ráng mà dạy dỗ chúng. Còn Âu Cơ, số phận nó đã bất hạnh như vậy, xin để yên, em sẽ đáp đổi cho nó bằng tất cả khả năng riêng."

Ngần ngại một lát, tôi bày tỏ:

"Em đang dự định mua một căn nhà ở Nha Trang hay Dalat, đem Âu Cơ về đó sống. Ở Mỹ, em mệt mỏi quá theo nhiều thứ đến khó lòng đứng vững mà nuôi dạy nó cho khôn lớn, nên người. Đưa nó về Việt Nam, may ra em tồn tại và chính nó cũng được thoải mái hơn trong tuổi ấu thơ. Nói với nó điều này, nó cũng bằng lòng, nhưng xin em đợi cho xong cái middle school ở Castillero đã. Nó bảo nó thích ngôi trường ấy. Và riêng em cũng đang nhờ người quen tìm những trường nào tốt nhất, kiểu trường Tây ngày trước, xong mới đưa nó về Việt Nam."

TNH ngồi im.

Khi ấy tan học, Âu Cơ xuất hiện từ xa, đôi vai oằn xuống theo cái cặp quá nặng, đầu hơi cúi, bước đi không đều vì một bên chân trái, mấy lúc gần đây nó vẫn kêu rằng đau nhức. Tôi chỉ cho TNH thấy nó, và nói:

"Lúc còn nhỏ, học ở trường Lowell, nó hay nói với em:

'Con là đứa sung sướng nhất vì có cha mẹ đều là nhà văn nổi tiếng, cưng chiều con hơn hết.'

Vậy mà ba năm nay, từ khi bố bỏ đi, vóc hình nó đậm ỉu rữ và trông thật thiếu tự tin. Bố nhìn xem, dáng đi của nó quá cô độc. Chính vì cái dáng này mà mỗi chiều, em vẫn đi đón, không để nó đi xe trường về."]

Tôi thật đau lòng theo những lời Âu Cơ nói, tự nhận biết đôi mắt mình chùng như cũng đang ươn ướt. Tôi thì thâm vào tóc con bé:

"Thôi, con! Mẹ biết con rất khổ, nhưng ráng quên bố đi! Ai làm điều gì xấu sẽ bị ông Trời trừng phạt. Bây giờ con đang sống với mẹ, mẹ hứa sẽ hết sức lấp bù tình thương cho con."

Âu Cơ gật gật đầu:

"Con biết chỉ có mẹ thương con thôi. Con biết điều này từ khi còn nhỏ. Còn với bố, hồi đó bố cứ hay nói: *'Tui thương con Bậy Giống lắm. Tui phải đi tìm con Bậy Giống để chơi với nó.'* Lúc ấy, con cứ tưởng bố có một đứa con gái khác tên Bậy Giống thật. Nào dè đó chính là con mà bố chỉ nói giỡn thôi."

Nó lại thở ra:

"Nói thương con mà vẫn cứ bỏ con!"

Lòng tôi thật vô cùng héo hắt.

[]

(Note của TTBG khi đọc lại vào thứ Hai May 5/2021 tại San Jose 4:54 PM):

Năm 1999, bác học giả giáo sư Lê Hữu Mục bên Montréal, Canada bảo tôi:

"Tác dụng của bài viết nằm ở chỗ: 'Cặp vợ chồng nào đang muốn ly dị, đọc nó, có thể nghĩ lại mà thương con và thương nhau hơn'."

[]

Bình luận:**Nguyễn Văn Hùng, Hà Nội:***Xây mới khó chứ phá thì mấy hồi cô nhỉ?***TTBG:**

Đúng vậy con. Cô đang đọc đến đoạn này trong Những Người Khốn Khổ của Victor Hugo, thấy hay quá, nên dừng lại ghi ra cho con: “Biển đã rộng nhưng trời còn mênh mông hơn. Trời đã mênh mông nhưng thấm gì so với lòng người vô biên vô tận? Nhìn vào đâu mà thấy nhiều ánh sáng hoặc nhiều bóng tối cho bằng nhìn vào lòng người. Nhìn vào đâu mà thấy rối ren bí hiểm, miên man, đáng sợ cho bằng lòng người?”

Đoạn Kinh Thánh về đứa con hoang trở về của ông nhà giàu, con chia xẻ bữa nợ, cô cũng được biết. Nhưng mà, cô thật sự đang rất đau đớn vì sự đã mất hẳn Âu Cơ, không cách gì kéo nó lại được. Cái Ác luôn luôn chịu thua lép trước cái Thiện. (May 5/2021).

Nguyễn Văn Hùng:

Cô ơi, Người con thứ nhì trở về, Nhưng người con cả có ở trong nhà đâu mà về, thưa cô? Cha mẹ luôn đau đầu khổ sầu vì sự hiểu lầm và những người con không thấy được tình thương của cha mẹ dành cho mình, mà chỉ xem cha mẹ như một người quản đốc. Mình sống thế này để được cha yêu mẹ quý. Mình sống thế này thì cha mẹ phải này, nợ với mình. Cuộc đời luôn là thế cô ạ.

TTBG:

Bây giờ cô đã hết đời rồi, sống rất nhiều, trải qua rất nhiều, cảnh cùng cực đến đâu cũng từng nếm. Nhìn lại, thấy cái giá được nhận chỉ là mất mát, gẻ lạnh, từ thiên hạ cho chí đến đứa con gái rất yêu quý của mình.

Cô đang đọc lại (lần thứ bao nhiêu không nhớ) Những Người Khốn Khổ, tự thấy mình giống hệt Jean Valjean.

Cho cô hỏi một câu: “NẾU CON LÀ NHÀ VẮN có cái tâm hồn NHƯ cô thì liệu có MUỐN đi trên con đường cô đã bước? Có nên giả dối hơn? Có nên nghĩ rằng sự chân thật chỉ đem cho mình sự thương tổn?”

Thật tình cô hoang mang lắm nên mới hỏi, dù câu trả lời cũng đã quá muộn cho một con người đã mất tất cả.

*(May 5/2021)***Nguyễn Văn Hùng:**

Dạ, con nói với cô không chút băn khoăn: Con đường cô đi rất đúng đắn. Bữa tiệc của hạnh phúc không mấy ai được mời đâu cô. Còn có nên giả dối không thì con thưa rằng không cô ạ. Ở đời này, cô con mình chỉ được sống một lần thôi. Vì thế sống sao cho đáng sống, sống không hổ thẹn với lương tâm cho dù phải trả giá bao nhiêu, con cũng

chấp nhận. Chính vì con không sống giả dối được nên con cũng phải chịu thua thiệt và cũng phải chịu chấp nhận nhiều sự trái ngang cô ạ. Nhưng con vui vì đó là sự lựa chọn của con.

□

Phạm Gia Cẩn Dalat.

gửi lúc 21:08 May 5/2021

Thưa Cô kính mến.

Em lặng lẽ theo Cô trên những trang sách, những tâm sự của Cô không quá lâu, nhưng cũng một phần nhỏ hiểu được những băn khoăn, buồn vui, đau khổ của Cô trên đường đời, trong văn chương, trong đời tư... mà Cô LUÔN thẳng thắn, minh bạch với chính cuộc đời mình.

*Mê đọc sách, truyện từ nhỏ nhưng em biết bản thân mình không có khả năng, hay chính xác hơn là không có sự dũng cảm phơi bày những tâm tư tình cảm, thói hư tật xấu của mình để trải lòng như Cô đã làm. **Cô không thể thay đổi con người mình. Cô đâu cần "nên giả dối hơn" để bớt đau khổ. Cô đã sống thật với con người mình như bản năng thiện lương vốn có.** Em biết Cô khinh bỉ những dối trá trong đời sống, nên những kẻ bị chạm nọc xung quanh Cô, bất hạnh là quá đông.*

Em đọc Những Người Khốn Khổ từ nhỏ, nhưng không đọc lại nên ít nhiều đã quên. May nhờ những lời văn của Cô giúp em hiểu lại, hiểu thêm về những nhân vật trong tác phẩm này.

Cô nhận xét mình giống Jean Valjean. Đúng và không đúng, thưa Cô.

Không đúng khi Cô tự bản thân là người thiện lương, chưa bao giờ làm điều sai trái để rơi xuống đáy xã hội.

Đúng là vì sự không khoan nhượng, minh bạch với đời, với người nên bị "chúng" căm ghét, sẵn lòng từng tấc một để thỏa lòng hả hê với những điều không may, những bất hạnh của Cô trong cuộc sống.

*Nhưng đáp lại, **giống như Jean Valjean, Cô lấy ân báo oán, lấy tha thứ đáp lại sự thù hận, thương người hơn ghét người. Chẳng phải đó là sự cao thượng mà con người muốn đạt được sao?***

Riêng em, em ngậm ngùi thấy Cô giống Fantine nhiều hơn hết. Ôi sao mà giống đến kinh ngạc. Fantine bị người yêu ruồng bỏ. Cha đưa bé bỏ đi để Fantine một mình nuôi con. Fantine gánh khổ đau, cực nhọc để mưu cầu hạnh phúc cho con...

Em biết, Cô có thể coi khinh những ghét bỏ, thù hận của người đời, nhưng Cô đang đau đớn khi nhận sự lạnh nhạt của Âu Cơ.

Em không biết nhiều về em Âu Cơ. Nhưng chắc chắn một điều Âu Cơ là kết tinh của bố mẹ tài năng, giàu tình cảm, được mẹ dạy dỗ cẩn thận thì không thể là con người vô tâm, người ác được. Em ấy cũng chịu nhiều thương tổn trong tình cảm, ắt có những hành động thái độ chưa đúng mực.

Thưa Cô, Cô hãy tin, hãy yêu em ấy như xưa nay vẫn vậy. Với em ấy, mẹ là thần tượng, là khuôn mẫu thì những hành động, cư xử làm Cô đau lòng chỉ là nhất thời. Không phải là bản chất em ấy. Không bao giờ. Em tin chắc như thế.

Em vẫn theo Cô qua từng bài viết, tâm sự của Cô và thật lòng chia sẻ những buồn vui của Cô trong những ngày khó khăn này.

Thương kính Cô nhiều.

Em Cẩn.

TTBG.

Cô đọc hai lần thư em. Thấy rất an ủi trong lòng. Cái duyên thầy trò ngày xưa lúc này thành ra cái quả chia xẻ. Cảm ơn em nhiều. Cô đã bớt hoang mang rồi.

[]

TTBG gửi Trần Văn Tuyên, Dalat.

Happy Birthday em! Chúc em một tuổi mới nhiều sức khỏe, gia đình hạnh phúc, vợ con đầm ấm.

Ba Má và mẹ con cô Bé có khoẻ không? Cho chị kính lời thăm tất cả.

Chị nhớ Dalat, nhớ căn nhà em, nhớ những kỷ niệm với Âu Cơ, tụi Lộ, Đạt, Liễn từ 2002 gặp em đến 2015 tan hoang. Tất cả chỉ còn lại trong chữ nghĩa và các giấc mơ chị mà thôi.

Chị BG.

Trần Văn Tuyên.

Dalat . 5.2.2021

Chị thương, '

Chị thông cảm cho em vì lúc này cuộc sống em có phần thay đổi, ảnh hưởng dịch Vũ Hán. Công việc chính hiện tại là chăm sóc thằng con và ông bà già. May mắn là bà xã em tìm được việc làm.

Nhận được email chúc sinh nhật của chị, em rất cảm động vì biết chị vẫn luôn nhớ đến thằng em và gia đình của nó ở Dalat.

Chị có khỏe không? Chị đã chích thuốc chủng chưa?

Những đoạn văn chị gửi về qua email, em vẫn đọc khi có thời gian rảnh rỗi. Mặc dù Dalat hôm nay không còn thơ mộng và đẹp như thời của chị, anh Đình, anh Ngọc... em là người yêu Dalat, nhưng qua chữ nghĩa chị, nhất là những bài nói về Dalat, em lại càng yêu và thấy Dalat vẫn đẹp như mấy chục năm xưa.

Cảm ơn chị nhiều. Chúc chị dồi dào sức khỏe.

Em, Tuyên.

□